

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії
Приватної установи «Університет»
«Київська школа економіки»

_____ **Тимофій Брік**

«28» червня 2024 року

ПРОГРАМА фахового іспиту

при прийомі на навчання для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

освітня програма

Історія

спеціальність

032 Історія та археологія

галузь знань

03 Гуманітарні науки

I. Загальні положення

1. Цільова аудиторія	Фаховий іспит при прийомі на навчання для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти проходять особи, що вступають на навчання для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 032 Історія та археологія.
2. Мета іспиту	Метою фахового іспиту є з'ясування рівня абітурієнтів з фахових компетентностей науковця, теоретичних і практичних знань, аналітичних здібностей зі спеціальності, визначення готовності вступників до засвоєння програми підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації, яка відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та дев'ятому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.
3. Тривалість іспиту	Тривалість співбесіди не перевищує 30 хвилин.
4. Формат іспиту	Фаховий іспит проводиться у форматі усної співбесіди за допомогою використання платформи Zoom.

II. Запитання для підготовки до фахового іспиту

Перелік тем/блоків для підготовки до фахового іспиту:

1. Модерна Історія України в європейському контексті
 - 1.1. Обговоріть роль козацтва у формуванні національної та політичної ідентичності України протягом 17-19 століть. Як їхня спадщина вплинула на подальші рухи за незалежність? Які основні дискусії щодо цієї теми є в українській та іноземній історіографії?
 - 1.2. Хмельниччина 1648-1657 років: основні події, постаті. Обговоріть історіографічні дискусії 19-20 століть щодо "воз'єднання" українських та московських земель внаслідок Переяславської Ради 1654 року.
 - 1.3. Проаналізуйте період Руїни в історії України (1657-1687). Як політичні розколи та зовнішні втручання вплинули на подальший розвиток української державності? Обговоріть основні постаті та політичні орієнтації цього періоду.
 - 1.4. Оцініть політичний статус та внутрішнє управління Гетьманату в 18 столітті. Як зовнішні впливи та внутрішні конфлікти вплинули на його стабільність та автономію? Обговоріть ключові постаті та події цього періоду.
 - 1.5. Проаналізуйте вплив розділів Речі Посполитої на соціально-політичний та культурний розвиток українського національного руху в останній третині 18-початку 19 століть.
 - 1.6. Проаналізуйте вплив політики русифікації царського уряду у 19 столітті на українську мову, культуру та освіту. Наскільки успішною або неуспішною була ця політика?
 - 1.7. Проаналізуйте вплив революційних подій 1848 року на західноукраїнські землі. Як "Весна народів" вплинула на політичні та соціальні рухи в Галичині? Чи можна говорити про наявність зв'язку між революційними подіями 1848 року в Європі та національними рухами на українських землях в складі Російської Імперії? Обговоріть роль української інтелігенції та основні вимоги національного руху.

- 1.8. Оцініть вплив реформ Олександра II на українське суспільство у 1860-х роках. Як скасування кріпацтва, судова та освітня реформи вплинули на соціально-економічний розвиток України? Обговоріть довгострокові наслідки цих реформ для українського населення.
- 1.9. Проаналізуйте феномени народництва, хлопоманства та діяльність громад у другій половині 19 століття в Україні. Як ці рухи сприяли формуванню української національної свідомості та політичної активності? Обговоріть основні ідеї, ключові постаті та їхній вплив на суспільно-політичний розвиток українських земель.
- 1.10. Оцініть роль українських політичних організацій та партій у кінці XIX - початку XX століть. Як вони сприяли національно-визвольному руху?
- 1.11. Обговоріть соціально-політичну динаміку на українських територіях під владою Австро-Угорщини наприкінці 19 - початку 20 століть. Чим цей досвід відрізнявся від досвіду українців під російським правлінням?
- 1.12. Проаналізуйте причини, перебіг та наслідки революції 1905 року в Україні. Як революційні події вплинули на політичну активність, соціальні зміни та національний рух в українських землях? Обговоріть роль різних соціальних груп та їхні вимоги під час цієї революції.
- 1.13. Оцініть роль журналу «Киевская старина» у формуванні української історіографії наприкінці 19 - початку 20 століть. Як публікації цього журналу вплинули на розвиток національної свідомості та наукові дослідження української історії? Обговоріть основні теми та постаті, пов'язані з виданням.
- 1.14. Оцініть вплив індустріалізації та розвитку підприємництва на українських землях у складі Російської імперії в кінці 19 - на початку 20 століть. Як ці процеси вплинули на соціальну структуру, економічний розвиток та національну свідомість українців? Обговоріть основні галузі промисловості, ключові підприємства та підприємців, а також їхній внесок у модернізацію регіону.
- 1.15. Проаналізуйте вплив Першої світової війни на українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій. Як відмінності в управлінні та політиці цих імперій вплинули на досвід українців під час війни? Обговоріть соціальні, політичні та економічні наслідки війни для українського населення.
- 1.16. Проаналізуйте вплив Лютневої революції 1917 року на український національний рух і перший досвід незалежності України. Як події в Росії сприяли проголошенню Української Народної Республіки, і які внутрішні та зовнішні чинники впливали на становлення української державності? Обговоріть основні досягнення та виклики цього періоду, а також ключові постаті, які сприяли формуванню незалежної України.
- 1.17. Проаналізуйте перебіг Громадянської війни на території України (1917-1921) та основні історіографічні дискусії щодо природи цієї війни. Які були основні політичні та військові сили, що боролися за владу в Україні, та як їхні цілі і методи впливали на хід війни? Обговоріть різні погляди істориків на питання природи насилля в рамках Громадянської війни.
- 1.18. Проаналізуйте природу радянської національної політики взагалі та політику українізації в 1920-х роках зокрема. Якою була мета політики коренізації та яким чином вона співпадала чи протирічила проголошеними цілям більшовиків? Якими були цілі та методи українізації, і як вона вплинула на культурний, соціальний та політичний розвиток України? Обговоріть, коли ця політика була припинена та які були її довгострокові наслідки для української національної свідомості та ідентичності.
- 1.19. Обговоріть основні історіографічні дискусії щодо культурної революції 1928-1931 років, оцініть роль “висуванців” у встановленні радянської влади.
- 1.20. Проаналізуйте взаємозв'язок та вплив колективізації, руху Двадцятип'ятитисячників, Голодомору та на українське суспільство в 1930-х роках. Якими були основні цілі та наслідки цих політик для економічного, соціального та демографічного розвитку України? Обговоріть, як ці процеси вплинули на сільське господарство, промисловість, політичну стабільність та національну свідомість українців.
- 1.21. Проаналізуйте основні історіографічні дискусії щодо радянської суб'єктивності. Як історики різних шкіл трактують формування радянської ідентичності та вплив радянської ідеології на особистість? Обговоріть, які методологічні підходи використовуються для дослідження радянської суб'єктивності та які фактори (політичні, соціальні, культурні) вважаються ключовими у цьому процесі.
- 1.22. Проаналізуйте вплив Великого терору (1936-1938) та Великого відступу (Great retreat) на українське суспільство та радянську політику. Як ці події відобразилися на політичному, соціальному та

культурному житті України? Обговоріть причини та наслідки масових репресій, а також ідеологічні та політичні зміни, які супроводжували відхід від радикальних політик 1920-х років до більш консервативних підходів у 1930-х.

- 1.23. Проаналізуйте вплив Другої світової війни на українські землі, зокрема Голокост, діяльність німецької адміністрації та життя в тилу СРСР. Як окупаційна політика Німеччини та радянська мобілізація ресурсів вплинули на українське суспільство? Обговоріть трагічні наслідки Голокосту для єврейського населення України, взаємодію українців з окупаційною владою, а також умови життя та трудові зусилля в радянському тилу.
- 1.24. Проаналізуйте становище українських земель у складі різних національних держав у міжвоєнний період. Як політичні, соціальні та економічні умови в Польщі, Румунії та Чехословаччині вплинули на розвиток українського населення в цих державах? Обговоріть, яким чином політика цих урядів щодо українців формувала національну свідомість та рух за автономію чи незалежність.
- 1.25. Проаналізуйте діяльність українських політичних партій та рухів на Західній Україні у 1920-30-х роках та під час Другої світової війни. Як УНДО, КПЗУ, ОУН та УПА та впливали на політичне, соціальне та культурне життя регіону? Обговоріть їхні ідеології, стратегії боротьби та взаємодію між собою, а також їхній внесок у національний рух та опір окупаційним режимам. Обговоріть основні історіографічні дискусії щодо ролі ОУН та УПА в національно-визвольному русі на території України під час Другої світової війни.
- 1.26. Проаналізуйте повоєнну відбудову України, депортації та насильницьке переміщення населення, а також політику пізнього сталінізму. Як процеси відбудови вплинули на економічний та соціальний розвиток України? Обговоріть причини та наслідки депортацій та переміщення населення для українського суспільства, а також основні риси політики пізнього сталінізму і її вплив на політичну та культурну сферу в Україні.
- 1.27. Проаналізуйте вплив політик та спроб реформ Микити Хрущова на українське суспільство в 1950-60-х роках. Як процес десталінізації вплинув на політичні, економічні та культурні зміни в Україні? Обговоріть основні реформи Хрущова, їхні наслідки для Української РСР, а також реакцію суспільства на політику "відлиги" та зміну в політиці репресій. Обговоріть основні історіографічні дискусії щодо радянського повсякдення в цей період.
- 1.28. Проаналізуйте основні риси політики, контркультури, дисидентського руху та вплив Холодної війни на українське суспільство в період пізнього соціалізму (1960-1980-ті роки). Як радянська політика впливала на суспільно-політичне життя в Україні? Обговоріть розвиток контркультури та дисидентського руху, а також їхній вплив на національну свідомість. Як Холодна війна та міжнародна напруженість позначилися на внутрішній політиці та культурі України в цей період? Обговоріть основну історіографію на цю тему.
- 1.29. Проаналізуйте вплив політики пізнього соціалізму на релігію та національність в Україні у 1960-1980-х роках. Як радянська влада взаємодіяла з релігійними інститутами та національними рухами в цей період? Обговоріть репресії та обмеження щодо релігії, а також відродження національної свідомості серед українців. Як ці процеси вплинули на суспільне життя та політичну атмосферу в Україні напередодні здобуття незалежності? Обговоріть основну історіографію на цю тему.
- 1.30. Проаналізуйте основні риси економіки, стан довкілля, розвиток технологій та матеріальність в Україні у період пізнього соціалізму (1960-1980-ті роки). Як радянська економічна політика вплинула на економічний розвиток та рівень життя в Україні? Обговоріть наслідки промислового розвитку для довкілля, зокрема екологічні катастрофи. Як технологічні досягнення та матеріальні умови життя змінювалися протягом цього періоду, і які довгострокові наслідки вони мали для українського суспільства?
- 1.31. Проаналізуйте вплив перебудови, шахтарських страйків та діяльності Народного руху на процес відновлення незалежності України у 1991 році. Як політичні та економічні реформи перебудови сприяли зростанню національної свідомості та політичної активності? Обговоріть роль шахтарських страйків у 1989-1990 роках як прояву соціального протесту, а також внесок Народного руху України у мобілізацію громадськості та політичний тиск на радянську владу. Які були ключові події та постаті, що сприяли досягненню незалежності України?

2. Історія Центрально-Східної Європи

- 2.1. Ягеллонська династія в політичному та культурному розвитку Центрально-Східної Європи в XV-XVI століттях. Як її правління вплинуло на регіональну стабільність та взаємодію між державами?
- 2.2. Оцініть вплив Реформації на соціальну, релігійну та політичну динаміку в Центрально-Східній Європі в XVI столітті. Як реформаційні рухи сприяли зміні суспільних структур?
- 2.3. Обговоріть значення Люблінської унії 1569 року для Польщі та Литви. Як ця подія вплинула на політичну, економічну та культурну інтеграцію обох народів?
- 2.4. Проаналізуйте вплив Тридцятирічної війни (1618-1648) на землі Центрально-Східної Європи. Як цей конфлікт змінив політичні та соціальні ландшафти регіону?
- 2.5. Турецька експансія в Центрально-Східній Європі в XVI-XVII століттях. Як війни з Османською імперією вплинули на політичну та військову структуру регіону?
- 2.6. Просвітництво. Опишіть політичні та соціальні зміни в Речі Посполитій в XVIII столітті. Як ідеї Просвітництва проникли в цей регіон і вплинули на його розвиток?
- 2.7. Наслідки поділів Речі Посполитої для народів Центрально-Східної Європи. Як ці події змінили політичний ландшафт та національну ідентичність регіону?
- 2.8. Вплив Наполеонівських війн на Австрійську імперію та Пруське королівство. Як цей період сприяв національним рухам та змінам державних кордонів?
- 2.9. Значення Віденського конгресу 1815 року для Австрійської імперії та Пруського королівства. Як рішення конгресу вплинули на політичний порядок та національні прагнення народів регіону?
- 2.10. Весна народів в Центрально-Східній Європі. Обговоріть основні ідеї, течії, прагнення і причини невдачі.
- 2.11. Австро-угорського компроміс 1867 року. Яким був його вплив на національні меншини в регіоні? Як цей компроміс змінив політичну та соціальну структуру Австрійської імперії та як вплинув на процеси утворення національних рухів у інших імперіях?
- 2.12. Проаналізуйте розвиток національних рухів у Центрально-Східній Європі наприкінці XIX - початку XX століть.
- 2.13. Центрально-Східна Європа і "Балканське питання".
- 2.14. Перша світова війна і поява національних держав. Основні історіографічні дискусії щодо причин початку Першої світової війни та рух за національне самовизначення після її закінчення.
- 2.15. Типологія комуністичних рухів у Веймарській Німеччині, Австрії, Угорщині, Чехословаччині та Польщі в період 1918-1921 років. Як ці рухи відрізнялися за своїми ідеологічними засадами, стратегіями боротьби та соціальною базою? Обговоріть їхній вплив на політичну ситуацію в кожній з цих країн, а також причини успіхів чи невдач комуністичних революцій у кожному конкретному випадку.
- 2.16. Проаналізуйте становлення нових національних держав у Центрально-Східній Європі після Першої світової війни. Які були основні виклики та досягнення цих держав у міжвоєнний період?
- 2.17. Проаналізуйте роль Польщі у Прометейському русі міжвоєнного періоду. Як польський уряд підтримував антирадянські національні рухи серед народів, що входили до складу СРСР? Обговоріть основні цілі, методи та вплив Прометейського руху на польсько-радянські відносини, а також національну політику в Центрально-Східній Європі.
- 2.18. Друга світова війна у Центрально-Східній Європі. Проаналізуйте зокрема питання Голокосту та окупаційних режимів. Як війна вплинула на національну свідомість та демографічні зміни?
- 2.19. Повоєнні депортації та переміщення населення в Центрально-Східній Європі. Як ці події вплинули на етнічний склад та соціальну стабільність регіону?
- 2.20. Оцініть роль радянської політики у формуванні політичного та економічного ландшафту Центрально-Східної Європи в період після Другої світової війни.
- 2.21. Десталінізація та її вплив на країни Центрально-Східної Європи в 1950-1960-х роках. Як ці процеси вплинули на політичну та соціальну динаміку в регіоні?
- 2.22. Падіння комуністичних режимів у Центрально-Східній Європі в 1989-1991 роках. Як ці події змінили політичний, економічний та соціальний ландшафт регіону?

3. Пропозиція дослідницького проекту.

Рекомендації до оформлення проекту:

Дослідницький проект можна розглядати як детальний план вашого майбутнього дисертаційного дослідження, така собі дорожня карта, що показує ваші напрацювання на сьогодні. Варто розглядати цей документ, також, як інструмент для переконання ваших потенційних наукових керівників та приймальної комісії в його значущості, доцільності та науковій цінності вашого проекту.

Пропозиція зазвичай починається з **анотації** обсягом приблизно 150-200 слів. Це короткий виклад вашого дослідження, включаючи ваше дослідницьке питання, методологію та потенційний внесок, який ваша робота може зробити в цю галузь. Анотація це – суть вашого проекту, відповідь на питання “so what?”

У **вступі** надайте контекст вашої дослідницької теми. Чітко сформулюйте дослідницькі питання, які ви маєте намір розібрати у своєму дисертаційному дослідженні, обов'язково подайте їх у контексті існуючої історіографічної дискусії – що ви до неї додаєте, або як хочете її змінити? Поясніть, чому ваше дослідження важливе і який вплив воно може мати. Вступ зазвичай займає 1-1,5 сторінки (500-700 слів).

Історіографія та джерела є важливою частиною вашої пропозиції, зазвичай 2-3 сторінки. Тут ви повинні зробити огляд відповідної літератури та попередніх досліджень, чітко окреслити теорії та гіпотези, що домінують у обраному вами полі і яким чином ваша тема вбудовується у ці дискусії. Також в цьому розділі опишіть потенціальні та відомі вам першоджерела до вашої теми – де знаходяться потрібні вам архіви, колекції та бібліотеки. Обговоріть, як ви будете отримувати доступ до цих джерел і можливі обмеження.

У розділі з **дизайном та методологією дослідження** ретельно опишіть, як ви плануєте проводити своє дослідження на 2-2,5 сторінках. Опишіть методи, які ви будете використовувати, чому саме вони є доцільними, і як ви будете їх використовувати в контексті ваших першоджерел.

Не забудьте про розділ з бібліографією та посиланнями.

Під час написання пропозиції старайтеся бути якомога точними в термінах та висловах. Будьте ясними і лаконічними, уникайте зайвого жаргону. Дослідницька пропозиція, на жаль, дивний жанр, який не згодиться вам більше ніде у цьому вигляді, але вміння добре оформляти коротку і структуровану пропозицію також допоможе вам в майбутньому, коли ви думатиме про структуру свого дослідження вже в повноцінному форматі.

III. Критерії оцінювання

1. Вимоги до підсумкової оцінки за співбесіду	Загальний бал, який вступник може отримати, обчислюється в шкалі від 0 до 200 балів. На основі оцінок окремих членів комісії підраховується середнє арифметичне значення оцінок за співбесіду та дослідницьку пропозицію. Для успішного складання індивідуальної співбесіди вступнику необхідно набрати не менше 100 балів.	
2. Суб'єкт оцінювання	Фаховий іспит оцінюється членами фахової атестаційної комісії.	
3. Шкала оцінювання	Підсумковий бал за фаховий іспит формується як сума балу за співбесіду по шкалі 0-150 та оцінки за дослідницьку пропозицію по шкалі 0-50. Співбесіда складається з 3 випадково вибраних запитань з переліку. Кожне з питань оцінюється від 0 до 50 балів відповідно до таких критеріїв:	
	45 - 50 балів	• Відповідь є повною,

		<p>зрозумілою та зв'язною, добре структурованою (містить вступ, детальну інформацію та заключну частину).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Студент демонструє глибоке розуміння теми та наводить конкретні приклади або докази. • Використання технічної термінології є коректним. <p>Відсутні або незначні помилки, які не впливають на розуміння відповіді.</p>
	35 - 44 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь є зрозумілою та зв'язною, добре структурованою (містить вступ, детальну інформацію та заключну частину). • Студент демонструє достатнє розуміння теми, але може бракувати деяких деталей або прикладів. • Використання технічної термінології в цілому є коректним, але можуть бути незначні помилки. <p>Можливі декілька незначних помилок, які не заважають розумінню відповіді.</p>
	25 - 34 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь є частково зрозумілою, але може бути не повністю зв'язною або структурованою. • Студент демонструє основне розуміння теми, але не надає достатньо деталей або прикладів. • Використання технічної термінології може містити помилки. <p>Допускається кілька (до 3) незначних помилок, але вони не повинні заважати розумінню відповіді.</p>
	13 - 24 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь надає часткову інформацію на питання, але не є повною або зв'язною. • Відсутність чіткої структури у відповіді. • Студент робить

		значну кількість помилок у технічній термінології. Відповідь містить більше 3 серйозних помилок кожного типу, що заважає розумінню.
	0 - 12 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Відповідь відсутня або є фрагментарною та не пов'язаною. • Значна кількість помилок у термінології, граматиці та вимові, що перешкоджає розумінню. Демонструється недостатній словниковий запас та розуміння теми.

IV. Матеріали та література для підготовки до іспиту

1. Модерна історія України в європейському контексті

Основна література:

1. Верстюк В. Ф. Українська революція: доба Центральної Ради, Українська держава. Київ, 1996.
2. Водотика Т. Простір можливостей: України в добу заліза і пари. Кліо, 2018.
3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації, XIX-XX століття. Київ, 2000.
4. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856 - 1886). Київ: Критика, 2006.
5. Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України. Видавництво, Портал, 2022.
6. Єкельчик С. Українофіли. Світ українських патріотів другої половини XIX століття. Київ, 2010.
7. Єкельчик. Імперія пам'яті: російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві. Видавництво Часопис "Критика", Київ, 2008
8. Єфіменко Г. Національно-культурна політика ВКП(б) щодо радянської України (1932—1938). К.: Інститут історії України, 2001.
9. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80-х років. Київ, 1996.
10. Кентій А. В. Нарис історії боротьби ОУН-УПА в Україні (1946-1956 рр.). Київ, 1999.
11. Коваль М. Україна у Другій світовій і Великій вітчизняній війнах (1939-1945 рр.). Спроба сучасного концептуального бачення. Київ, 1994.
12. Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. В 3 Т. Київ, Темпора, 2013.
13. Кульчицький С., Єфіменко Г. Демографічні наслідки голодомору 1933 р. в Україні. Всесоюзний перепис 1937 р. в Україні: документи та матеріали / НАН України. Ін-т історії України. К., 2003.
14. Плохій С. Наливайкова віра: козацтво та релігія в ранньомодерній Україні. Київ, 2005.
15. Плохій С. Великий переділ: Незвичайна історія Михайла Грушевського. Київ: Критика, 2011.
16. Плохій С. Остання імперія. Занепад і крах Радянського Союзу. Харків: КСД, 2019.
17. Шаповал Ю., Пристайко В., Золотарьов В. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні. - Київ, 1997.
18. Яковлева Т. Гетьманщина в другій половині 50-х років XVII ст. Причини і початок Руїни. Київ, 1998
19. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. - Київ, 2006.
20. Яковенко Н. У пошуках Нового неба. Життя і тексти Йоанікія Галятовського. Видавництво, Laurus Київ, 2017.
21. Beissinger, Mark R. "Nationalism and the collapse of Soviet communism." Contemporary European History 18.3 (2009): 331-347
22. Budnitskii, Oleg. "The Great Patriotic War and Soviet Society: Defeatism, 1941–42." Kritika (2014): 767-797.
23. Cameron, Sarah. The Hungry Steppe: Famine, Violence, and the Making of Soviet Kazakhstan. Cornell UP, 2019.
24. David-Fox, Michael. "What is Cultural Revolution?" in Crossing Borders. U. Pittsburgh Press, 2015: 104-132.

25. Edele, Mark. "Soviet Society, Social Structure, and Everyday Life: Major Frameworks Reconsidered." *Kritika* (Spring 2007): 349-373.
26. Edele, Mark. *Stalinism at War: The Soviet Union in World War II*. Bloomsbury Academic, 2021.
27. Edele, Mark. "Soviet veterans as an entitlement group, 1945-1955." *Slavic Review* 65 (1) (2006): 111-137.
28. Fitzpatrick, Sheila. "Ascribing Class: The Construction of Social Identity in Soviet Russia." *The Journal of Modern History* (1993): 745-70.
29. Fitzpatrick, Sheila. "The Civil War as a Formative Experience," in Abbott Gleason, Peter Kenez, and Richard Stites (eds.), *Bolshevik Culture: Experiment and Order in the Russian Revolution*. Bloomington: Indiana University Press, 1985, pp. 57-76.
30. Fitzpatrick, Sheila. *The Cultural Front*. Cornell UP, 1992.
31. Fitzpatrick, Sheila. *The Russian Revolution*. Oxford UP, 2017.
32. Fürst, Juliane. "The Arrival of Spring? Changes and Continuities in Soviet Youth Culture and Policy between Stalin and Krushchev," in *The Dilemmas of De-Stalinization: Negotiating Cultural and Social Change in the Khrushchev Era*, edited by Polly Jones. Routledge, p.135-153.
33. Fürst, Juliane. *Flowers through Concrete: Explorations in Soviet Hippieland*. Oxford University Press, 2021.
34. Gilburd, Eleonory. *To See Paris and Die: The Soviet Lives of Western Culture*. Harvard UP, 2018.
35. Goldman, Wendy. "Working-Class Women and the 'Withering Away' of the Family: Popular Responses to Family Policy," in *Russia in the Era of NEP: Explorations in Soviet Society and Culture*, edited by Sheila Fitzpatrick, Alexander Rabinowitch, and Richard Stites. Bloomington: Indiana University Press, 1991, pp. 125-43.
36. Golubev, Alexey. *The Things of Life: Materiality in Late Soviet Russia*. Cornell UP, 2020.
37. Golfo Alexopoulos, "The Ritual Lament: a Narrative of Appeal in the 1920s and 1930s." *Russian History* 24 (1/2), 117-129.
38. Hagenloh, Paul. "'Socially-Harmful Elements' and the Great Terror." *Stalinism: New Directions* (Routledge, 2000): 286-308.
39. Harrison, Mark. *The Economics of World War II*. Cambridge UP, 2009.
40. Hasegawa, Tsuyoshi. "Crime, Police, and Samosudy in Petrograd in the Russian Revolution and Sociological Theories of Anomie." *Journal of Modern Russian History and Historiography* 9 (2016): 275-296.
41. Hellbeck, Jochen. *Revolution on my Mind: Writing a Diary under Stalin*. Harvard UP, 2006.
42. Holquist, Peter. *Making War, Forging Revolution: Russia's Continuum of Crisis, 1914-1921*. Harvard UP, 2002.
43. James Harris, "The Purging of Local Cliques in the Urals Region, 1936-7." *Stalinism: New Directions* (Routledge, 2000): 262-85.
44. Kozlov, Denis. *The Readers of Novyi Mir: Coming to Terms with the Stalinist Past*. Harvard UP, 2013.
45. Kotkin, Stephen. "Modern Times: The Soviet Union and the Interwar Conjunction." *Kritika* Volume 2, Number 1, Winter 2001 (New Series), pp. 111-164.
46. Kotkin, Stephen. *Armageddon Averted: The Soviet Collapse, 1970-2000*. Oxford UP, 2008.
47. Kotkin, Stephen. *Magnetic Mountain: Stalinism as a Civilization*. Berkeley, 1995.
48. Krylova, Anna. "Stalinist Identity from the Viewpoint of Gender: Rearing a Generation of Professionally Violent Women-Fighters in 1930s Stalinist Russia." *Gender and History* (2004): 626-653.
49. Krylova, Anna. "The Tenacious Liberal Subject in Soviet Studies." *Kritika* (2000): 119-46.
50. Lewin, Moshe. *The Making of the Soviet System: Essays in the Social History of Interwar Russia*.
51. Link, Stefan. *Forging Global Fordism: Nazi Germany, Soviet Russia, and the Contest over the Industrial Order*. Princeton University Press, 2020.
52. Martin, Terry. "The Origins of Soviet Ethnic Cleansing." *Journal of Modern History* (1998): 813-61.
53. Martin, Terry. *The Affirmative Action Empire: Nations and Nationalism in the USSR, 1923-1939*. Cornell UP, 2001.
54. Michael David-Fox, "What is Cultural Revolution?" in *Crossing Borders* (U. Pittsburgh Press, 2015): 104-132.
55. Oleg Khlevniuk, *The History of the Gulag*. Yale UP, 2004.
56. Oscar Sanchez-Sibony, "Cuba, Soviet Oil, and the Sanctions that Never Were: An Archival Investigation of Socialist Relations." *Journal of Latin American Studies* 54.4 (2022): 593-616.
57. Peter Holquist, *Making War, Forging Revolution: Russia's Continuum of Crisis, 1914-1921*. Harvard UP, 2002.
58. Pipes, Richard. "Did the Russian Revolution Have to Happen?" *The American Scholar* 63 (1994): 215-238.

59. Reese, Roger. "Motivations to Serve: The Soviet Soldier in the Second World War." *Journal of Slavic Military Studies* (2007): 263-282.
60. Ronald Grigor Suny, *The Revenge of the Past: Nationalism, Revolution, and the Collapse of the Soviet Union*. Stanford University Press, 1993.
61. Ronald Grigor Suny, "Revision and Retreat in the Historiography of 1917: Social History and Its Critics." *The Russian Review*, vol. 53, April 1994, pp. 165-182.
62. Ronald Grigor Suny and Terry Martin, eds. *A State of Nations: Empire and Nation-Making in the Age of Lenin and Stalin*. Oxford University Press, 2001.
63. Ronald Grigor Suny, *The Soviet Experiment: Russia, the USSR, and the Successor States*. Oxford UP, 2011.
64. Sarah Cameron, *The Hungry Steppe: Famine, Violence, and the Making of Soviet Kazakhstan*. Cornell UP, 2019.
65. Sheila Fitzpatrick, *The Cultural Front*. Cornell UP, 1992.
66. Sheila Fitzpatrick, *The Russian Revolution*. Oxford UP, 2017.
67. Smith, Mark. *Property of Communists: The Urban Housing Program from Stalin to Khrushchev*. Northern Illinois, 2010.
68. Stefan Link, *Forging Global Fordism: Nazi Germany, Soviet Russia, and the Contest over the Industrial Order*. Princeton University Press, 2020.
69. Slezkine, Yuri. "The USSR as a Communal Apartment, or How a Socialist State Promoted Ethnic Particularism." *Slavic Review*, 1994, Vol. 53 (2), p. 414-452.
70. Smolkin, Victoria. *A Sacred Space is Never Empty: A History of Soviet Atheism*. Princeton University Press.
71. Tsuyoshi Hasegawa, "Crime, Police, and Samosudy in Petrograd in the Russian Revolution and Sociological Theories of Anomie." *Journal of Modern Russian History and Historiography* 9 (2016): 275-296.
72. Viola, Lynne. *Peasants Rebels under Stalin*. Oxford UP, 1996.
73. Wendy Z. Goldman and Donald Filtzer, *Fortress Dark and Stern: The Soviet Home Front During World War II*. Oxford UP, 2021.
74. Yurchak, Alexei. *Everything was Forever, Until it was No More: The Last Soviet Generation*. Princeton UP, 2006.

Додаткова література (поглиблений розгляд тем):

1. Baumann, Fabian. 2023. *Dynasty Divided: A Family History of Russian and Ukrainian Nationalism*. Ithaca: Lightning Source Inc. (Tier 3).
2. Beissinger, Mark. *Nationalist Mobilization and the Collapse of the Soviet Union*. Cambridge UP, 2002.
3. David-Fox, Michael. *Revolution of the Mind: Higher Learning among the Bolsheviks, 1918–1929*. Cornell UP, 1997.
4. Fitzpatrick, Sheila. *Everyday Stalinism: Ordinary Life in Extraordinary Times: Soviet Russia in the 1930s*. Oxford University Press, 1999.
5. Hasegawa, Tsuyoshi. *Crime and Punishment in the Russian Revolution: Mob Justice and Police in Petrograd*. Harvard University Press, 2017.
6. Hirsch, Francine. *Empire of Nations*. Cornell UP, 2015.
7. Kuromiya, Hiroaki. 1998. *Freedom and Terror in the Donbas: A Ukrainian-Russian Borderland, 1870s-1990s*. Cambridge [England]; New York: Cambridge University Press.
8. Kuromiya, Hiroaki. 2007. *The Voices of the Dead: Stalin's Great Terror in the 1930s*. New Haven: Yale University Press.
9. Kuromiya, Hiroaki. 2012. *Conscience on Trial: The Fate of Fourteen Pacifists in Stalin's Ukraine, 1952-1953*. Toronto: University of Toronto Press.
10. Luehrmann, Sonja. *Secularism Soviet Style: Teaching Atheism and Religion in a Volga Republic*. Indiana University Press, 2011.
11. Moch, Leslie Page, and Lewis H. Siegelbaum. *Broad Is My Native Land: Repertoires and Regimes of Migration in Russia's Twentieth Century*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 2014.
12. Pauly, Matthew. 2018. *Breaking the Tongue: Language, Education, and Power in Soviet Ukraine, 1923-1934*. Toronto: University of Toronto Press.
13. Sanchez-Sibony, Oscar. *Red Globalization: The Political Economy of the Soviet Cold War from Stalin to Khrushchev*. Cambridge University Press, 2014.
14. Schlogel, Karl. *The Soviet Century: Archaeology of a Lost World*. Princeton UP, 2023.
15. Stites, Richard. *Revolutionary Dreams: Utopian Vision and Experimental Life in the Russian Revolution*. Oxford UP, 1989.

16. Tasar, Eren. *Soviet and Muslim: The Institutionalization of Islam in Central Asia*. Oxford UP, 2017.
17. Viola, Lynne. 1983. "The '25,000ers': A Study in a Soviet Recruitment Campaign During the First Five Year Plan." *Russian History (Pittsburgh)* 10 (1): 1–30.
18. Viola, Lynne. 2002. *Contending with Stalinism: Soviet Power and Popular Resistance in the 1930s*. Ithaca: Cornell University Press.
19. Viola, Lynne. 2017. *Stalinist Perpetrators on Trial: Scenes from the Great Terror in Soviet Ukraine*. New York, NY: Oxford University Press.
20. Vsetecka, John. 2024. "The Poetics of Hunger: Responding to Rupture in the Wake of the 1932–33 Famine (Holodomor) in Soviet Ukraine." *The Russian Review (Stanford)* 83 (1): 28–39.
21. Weiner, Amir. *Making Sense of War: The Second World War and the Fate of the Bolshevik Revolution*. Princeton University Press, 2001.
22. Zubok, Vladislav M. *Collapse: The Fall of the Soviet Union*. New Haven: Yale University Press, 2021.

2. Модерна історія Центрально-Східної Європи

1. Alexander, Alfred. *The Hanging of Wilhelm Oberdank*. 1977.
2. Blackbourn, David. "Politics as Theatre" in *Populist and Patricians*.
3. Case, Holly. *Between States: The Transylvanian Question and the European Idea during WWII*. 2009.
4. Clark, Christopher M. 2012. *The Sleepwalkers: How Europe Went to War in 1914*. London: New York: Allen Lane; An imprint of Penguin Books.
5. Clark, Christopher M. 2021. *Prisoners of Time: Prussians, Germans and Other Humans*. London: Allen Lane.
6. Dawson, Jane I. 1996. *Eco-Nationalism: Anti-Nuclear Activism and National Identity in Russia, Lithuania, and Ukraine*. Durham: Duke University Press.
7. Djokić, Dejan. 2007. *Elusive Compromise: a History of Interwar Yugoslavia*. New York: Columbia University Press.
8. Frank, Alison. *Oil Empire*. 2005.
9. Garbos, Marcel Radoslaw. 2019. "An Alternative Internationalism: The Main Lines and Legacies of Polish Sovietology, Promethean Orientalism and the Soviet 'Southern Borderlands', 1926-1939." *Europe-Asia Studies* 71 (9): 1584–1608.
10. Gross, Jan Tomasz. 2006. *Fear: Anti-Semitism in Poland after Auschwitz: an Essay in Historical Interpretation*. 1st ed. New York: Random House.
11. Hagen, William. "National Solidarity and Organic Work in Prussian Poland, 1815-1914." 1972.
12. Hobsbawm, E. J. 1977. *The Age of Revolution: Europe 1789-1848*. London: Abacus.
13. Hobsbawm, E. J. 1995. *The Age of Empire, 1875-1914*. London: Weidenfeld & Nicolson.
14. Hobsbawm, E. J. 1996. *The Age of Capital, 1848-1875*. 1st Vintage Books ed. New York: Vintage Books.
15. Jenks, William. *The Austrian Electoral Reform of 1907*. 1950.
16. Jelavich, Barbara. *Modern Austria 1800-1986*. 1987.
17. Judson, Pieter M. 2017. *The Habsburg Empire: A New History*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
18. Judson, Pieter. *Exclusive Revolutionaries*. 1996.
19. Judson, Pieter. *Guardians of the Nation*. 2006.
20. King, Jeremy. 2002. *Budweisers into Czechs and Germans : a Local History of Bohemian Politics, 1848-1948*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
21. Mazower, Mark. 2000. *Dark Continent: Europe's Twentieth Century*. First Vintage book edition. New York: Vintage Books.
22. Mazower, Mark. 2005. *Salonica, City of Ghosts: Christians, Muslims and Jews, 1430-1950*. 1st American ed. New York: Alfred A. Knopf.
23. Mazower, Mark. 2008. *Hitler's Empire: How the Nazis Ruled Europe*. New York: Penguin Press.
24. Nemesis, Robert. *Revolution in Symbols: Hungary 1848-49*, in Pieter Judson: *Constructing Nationalities*.
25. Pauly, Matthew. 2018. *Breaking the Tongue: Language, Education, and Power in Soviet Ukraine, 1923-1934*. Toronto: University of Toronto Press.
26. Rothschild, Joseph. *Europe between Wars: East Central Europe between the Two World Wars*. 1974.
27. Schorske, Karl. *Fin de Siecle Vienna*.
28. Schlogel, Karl. *The Soviet Century: Archaeology of a Lost World*. Princeton UP, 2023.
29. Shore, Marci. 2006. *Caviar and Ashes: a Warsaw Generation's Life and Death in Marxism, 1918-1968*. New Haven: Yale University Press.
30. Siemann. *Die deutsche Revolution*. 1985.
31. Sked, Alan. *The Decline and Fall of the Habsburg Empire 1815-1918*. 1989, 1996.

32. Snyder, Timothy. 2003. The Reconstruction of Nations: Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus, 1569-1999. 1st ed. New Haven: Yale University Press.
33. Snyder, Timothy. 2005. Sketches from a Secret War: a Polish Artist's Mission to Liberate Soviet Ukraine. New Haven: Yale University Press.
34. Snyder, Timothy. 2010. Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin. New York: Basic Books.
35. Snyder, Timothy. 2018. Nationalism, Marxism, and Modern Central Europe: a Biography of Kazimierz Kelles-Krauz, 1872-1905. New York, NY: Oxford University Press.
36. Sperber, Jonathan. European Revolutions of 1848-1851.
37. Stefan Zweig. The World of Yesterday, 1848-1919.
38. Steven Beller. Francis Joseph. 1996.
39. Stites, Richard. Revolutionary Dreams: Utopian Vision and Experimental Life in the Russian Revolution. Oxford UP, 1989.
40. Taylor, A. J. P. 1954. The Struggle for Mastery in Europe, 1848-1918. Oxford: Clarendon Press.
41. Todorova, Mariia Nikolaeva. 2023. Imagining the Balkans. Updated edition. New York: Oxford University Press.
42. Tooze, Adam. 2001. Statistics and the German State, 1900-1945: the Making of Modern Economic Knowledge. Cambridge, U.K.; New York: Cambridge University Press.
43. Walicki, Andrzej. Poland between East and West: The Controversies over Self-Definition and Modernization in Partitioned Poland. 1994.
44. Wandycz, Piotr. The Lands of Partitioned Poland, 1795-1918. 1974.
45. William Jenks. The Austrian Electoral Reform of 1907. 1950.
46. William Hagen. "National Solidarity and Organic Work in Prussian Poland, 1815-1914." 1972.
47. Wolff, Larry. The Idea of Galicia: History and Fantasy in Habsburg Political Culture. Palo Alto, 2010.
48. Zahra, Tahra. Kidnapped Souls. 2008.
49. Zawadzki, W. H. A Man of Honour: Adam Czartoryski as a Statesman of Russia and Poland 1795-1831.

V. Формат проведення фахового іспиту

Регламент організації та проведення фахового іспиту за освітньою програмою «Історія» (з використанням платформи Zoom).

1. Дані для дистанційного доступу до платформи Zoom (посилання, ID конференції, пароль доступу) надаються вступнику/ці на електронну пошту, вказану під час реєстрації на вступні іспит, не пізніше ніж за день до проведення іспиту.
2. До початку фахового іспиту вступник/ця має активувати технічні засоби (мікрофон та камера) та перевірити їх працездатність. На початку фахового іспиту член фахової комісії перевіряє, що вступника/цю добре видно і чути та запрошує вступника/цю пройти ідентифікацію особи шляхом демонстрації в камеру паспорта громадянина України або іншого документа, що посвідчує особу, в розгорнутому вигляді на сторінці з фотографією.
3. Під час фахового іспиту член фахової комісії може звертатися до вступника/ці з проханням змінити кут огляду камери або місце власного розташування. Під час фахового іспиту заборонено користуватися будь-якими матеріалами або сторонніми Інтернет-ресурсами. Недотримання формату проведення вступного іспиту та/або вимог академічної доброчесності унеможливають участь вступника/ці у конкурсному відборі.
4. Складання вступни(цею)ком фахового іспиту фіксується за допомогою технічних засобів відеозапису платформи Zoom. Аудіо- або відеозаписи зберігаються протягом терміну, визначеного Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році у Приватній установі «Університет «Київська школа економіки», для подання апеляції на результати фахових іспитів та її розгляду.
5. Якщо під час тесту ви втратили інтернет-з'єднання, будь ласка, повідомте про це координатора іспиту.

N.B! Київська школа економіки дотримується принципів академічної доброчесності, і ми віримо, що наші вступники також будуть слідувати цим принципам при виконанні завдань. Під час проведення співбесіди не допускається користування сторонніми ресурсами. Контроль за цим буде здійснюватися через платформу Zoom.